

4. razred gimnazije

Elementi, metode, načini i postupci vrednovanja učeničkih postignuća

Predmet: Hrvatski jezik

Razred – 4.

Predmetni profesor: Gordana Vlašić

2025./2026.

Polazište: Kurikul nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj (NN 10/2019). Elementi vrednovanja proizlaze iz triju predmetnih područja: Hrvatski jezik i komunikacija, Književnost i stvaralaštvo te Kultura i mediji. Kriteriji su prilagođeni odgojno-obrazovnim ishodima završnoga, 4. razreda gimnazije.

Element vrednovanja	Opis elementa	Oblik vrednovanja	Kriteriji
Hrvatski jezik i komunikacija	Obuhvaća razvijenu komunikacijsku jezičnu kompetenciju: slušanje, govorenje, čitanje, pisanje i međudjelovanje te funkcionalnu primjenu jezičnih znanja u različitim komunikacijskim situacijama. Vrednuju se razumijevanje, analiza, interpretacija i stvaranje složenijih tekstova različitih funkcionalnih stilova i svrha, argumentirano izlaganje i raspravljanje, kritičko čitanje te jasno, povezano i svrhovito oblikovanje pisanoga i govorenoga teksta. U 4. razredu posebno se vrednuje sposobnost samostalnoga oblikovanja argumentiranih i raspravljačkih tekstova, izdvajanja i povezivanja ideja iz više izvora, procjenjivanja pouzdanosti i relevantnosti informacija te primjene pravopisnih, gramatičkih, leksičkih i stilskih pravila hrvatskoga standardnog jezika. U području jezičnih znanja naglašavaju se leksemi ograničene uporabe, frazeologija, leksičko posuđivanje, vrste posuđenica i leksička norma, uporaba odgovarajućih rječnika te povijesni razvoj hrvatskoga standardnog jezika: početci hrvatske pismenosti, razvoj hrvatskoga pisma i pravopisa, temeljne etape razvoja hrvatskoga jezika te položaj hrvatskoga jezika u europskome kontekstu, prošlosti i sadašnjosti.	pisano, usmeno, praktično / izvedbeno	točnost, cjelovitost i dubina razumijevanja; samostalna i funkcionalna primjena jezičnih znanja; jasnoća, logičnost, koherentnost i strukturiranost teksta; argumentiranost; primjerenost svrsi, primatelju i funkcionalnom stilu; pravopisna, gramatička, leksička i stilska točnost; kritičko čitanje i vrednovanje izvora; pravilna uporaba stručnoga nazivlja; samostalnost
Književnost i stvaralaštvo	Obuhvaća samostalno čitanje, doživljavanje, razumijevanje, analizu, interpretaciju i vrednovanje književnih tekstova te primjenu književnoteorijskih i	usmeno, pisano, interpretacijski i stvaralački rad, projekt / izlaganje	razumijevanje, analiza i interpretacija; funkcionalna primjena književnoteorijskih i književnopovijesnih pojmova; argumentiranje primjerima iz teksta;

	književnopovijesnih znanja. Vrednuje se sposobnost objašnjavanja vlastitoga literarnog doživljaja i stava, potvrđivanja tvrdnji primjerima iz teksta, analiziranja sadržajnih, strukturnih, stilskih i idejnih obilježja te povezivanja teksta s književnopovijesnim, društvenim i kulturnim kontekstom. U 4. razredu očekuje se viša razina čitateljske i interpretativne samostalnosti: učenik uspoređuje književne tekstove i poetike, povezuje književna razdoblja i pravce, tumači odnos teksta i konteksta, prepoznaje kontinuitete i promjene u književnosti te oblikuje argumentirane interpretativne zaključke. Posebno se prati sposobnost sinteze prethodno stečenih književnih znanja i njihove primjene pri tumačenju novih tekstova. Stvaralački odgovor na književnost vrednuje se prema svrhovitosti, originalnosti, povezanosti s polazišnim tekstom, jezično-stilskoj oblikovanosti i samostalnosti.		povezivanje teksta i konteksta; uspoređivanje i sintetiziranje; kritičko i stvaralačko mišljenje; samostalnost zaključivanja; jasnoća i uvjerljivost izlaganja; jezično-stilska primjerenost
Kultura i mediji	Obuhvaća kritičko razumijevanje medijskih, kulturnih i umjetničkih tekstova u društvenome, kulturnome i međukulturnome kontekstu. Vrednuje se sposobnost analize načina na koji mediji oblikuju značenja, stavove, vrijednosti i identitete, procjenjivanja vjerodostojnosti i relevantnosti izvora te osviještenoga i odgovornoga sudjelovanja u medijskoj i kulturnoj komunikaciji. U 4. razredu učenik samostalno uspoređuje različite medijske prikaze iste teme, analizira perspektivu, namjeru i učinak poruke, razlikuje činjenice, interpretacije i stavove, prepoznaje postupke uvjeravanja i moguće pristranosti te obrazlaže vlastiti kritički stav. Povezuje kulturne i medijske pojave s društvenim i povijesnim kontekstom, promišlja kulturni identitet i odnos različitih kulturnih obrazaca te odgovorno stvara i predstavlja	pisano, usmeno, praktično, projektno / istraživački	kritičko razumijevanje i analiza medijske poruke; procjena pouzdanosti, relevantnosti i perspektive izvora; argumentiranost; prepoznavanje utjecajnih i uvjeravačkih postupaka; povezivanje medija, kulture, umjetnosti i društvenoga konteksta; odgovorna uporaba i navođenje izvora; samostalnost; komunikacijske, istraživačke i prezentacijske vještine

	vlastite medijske sadržaje.		
--	-----------------------------	--	--

KRITERIJI ZA VREDNOVANJE ODREĐENOGA ELEMENTA

Razina usvojenosti: IZNIMNA (5)

Hrvatski jezik i komunikacija	Književnost i stvaralaštvo	Kultura i mediji
– brzo, sigurno i potpuno razumije složene govorne, pisane i multimodalne tekstove te samostalno izdvaja, povezuje i sintetizira bitne informacije i ideje – izrazito jasno, logično, precizno i uvjerljivo govori i piše; tekst oblikuje prema svrsi, primatelju, žanru i funkcionalnom stilu – argumentira stavove relevantnim dokazima, uspoređuje različite izvore i samostalno procjenjuje njihovu pouzdanost, relevantnost i pristranost – dosljedno i funkcionalno primjenjuje pravopisna, gramatička, leksička i stilska pravila hrvatskoga standardnog jezika – sigurno razlikuje i pravilno primjenjuje lekseme ograničene uporabe; tumači frazeme, proces leksičkoga posuđivanja i položaj posuđenica prema leksičkoj normi te se svrhovito služi odgovarajućim rječnicima – temeljito i povezano opisuje povijesni razvoj hrvatskoga jezika, pisma i pravopisa, objašnjava ključne procese i povezuje ih s kulturnim i europskim kontekstom – samostalno prenosi stečena znanja u nove komunikacijske i problemske situacije; sve navedeno ostvaruje bez pomoći nastavnika	– samostalno, temeljito i višeslojno interpretira književni tekst te precizno obrazlaže literarni doživljaj i vlastiti stav – uočava i tumači sadržajna, kompozicijska, pripovjedna, stilsko, simbolička i idejna obilježja teksta te objašnjava njihovu funkciju – sigurno i funkcionalno primjenjuje književnoteorijsko i književnopovijesno nazivlje – interpretativne tvrdnje redovito potkrepljuje relevantnim primjerima iz teksta i samostalno izvodi utemeljene zaključke – uspoređuje tekstove, autore, poetike i književna razdoblja te uočava kontinuitete, razlike i promjene – povezuje književni tekst s povijesnim, društvenim, kulturnim i umjetničkim kontekstom te sintetizira znanja stečena tijekom gimnazijskoga obrazovanja – pokazuje razvijeno kritičko i stvaralačko mišljenje, originalnost i visoku razinu čitateljske samostalnosti	– samostalno i kritički analizira složene medijske i kulturne tekstove te pouzdano prepoznaje njihovu svrhu, perspektivu, ciljanu publiku i mogući učinak – izrazito uspješno razlikuje činjenice, interpretacije i stavove te prepoznaje pristranost, manipulativne i uvjeravačke postupke – uspoređuje više izvora i medijskih prikaza iste teme, procjenjuje njihovu vjerodostojnost i obrazlaže kriterije procjene – povezuje medijske i kulturne pojave s društvenim, povijesnim i umjetničkim kontekstom te samostalno raspravlja o njihovu utjecaju na pojedinca, zajednicu i kulturni identitet – odgovorno, etično i svrhovito odabire, navodi i koristi izvore – samostalno stvara i predstavlja medijski ili kulturni sadržaj, primjereno odabire oblik, jezik i način predstavljanja te argumentirano reflektira vlastiti rad

Razina usvojenosti: VRLO DOBRA (4)

Hrvatski jezik i komunikacija	Književnost i stvaralaštvo	Kultura i mediji
– vrlo dobro razumije složenije tekstove, izdvaja ključne informacije i uglavnom samostalno povezuje ideje – govori i piše jasno, povezano i strukturirano; uglavnom uspješno prilagođava tekst svrsi, primatelju i funkcionalnom stilu – argumentira stavove i koristi relevantne dokaze, a pouzdanost izvora procjenjuje uz rijetku pomoć nastavnika – pravilno primjenjuje većinu pravopisnih, gramatičkih, leksičkih i stilskih pravila uz manja odstupanja koja ne narušavaju razumljivost – vrlo dobro razlikuje lekseme ograničene uporabe, frazeme i posuđenice te se primjereno služi rječnicima – povezano opisuje glavne etape razvoja hrvatskoga jezika, pisma i pravopisa i uglavnom ih uspješno smješta u povijesni i europski kontekst – stečena znanja uspješno primjenjuje u poznatim i većini	– vrlo dobro razumije i interpretira književni tekst te jasno obrazlaže doživljaj i stav – uočava i objašnjava većinu važnih sadržajnih, strukturnih, stilskih i idejnih obilježja – pravilno primjenjuje književnoteorijsko i književnopovijesno nazivlje uz manja odstupanja – zaključke uglavnom potkrepljuje prikladnim primjerima iz teksta – uspješno uspoređuje tekstove i povezuje ih s književnim razdobljima i kontekstom – pokazuje sposobnost sinteze i kritičkoga mišljenja, ali pojedini složeniji odnosi zahtijevaju manje usmjeravanje – stvaralački rad je svrhovit, povezan s polazištem i jezično-stilski vrlo dobro oblikovan	– vrlo dobro analizira medijske i kulturne tekstove te prepoznaje svrhu, perspektivu i većinu postupaka kojima se oblikuje poruka – razlikuje činjenice od stavova i uočava pristranost ili uvjeravačke postupke u većini primjera – uspoređuje izvore i uglavnom pouzdano procjenjuje njihovu vjerodostojnost – povezuje medijske i kulturne sadržaje s društvenim i povijesnim kontekstom te jasno obrazlaže vlastiti stav – odgovorno koristi i navodi izvore uz manja odstupanja – uspješno oblikuje i predstavlja vlastiti medijski sadržaj uz povremenu manju pomoć

novih situacija, uz povremenu manju pomoć		
---	--	--

Razina usvojenosti: DOBRA (3)

Hrvatski jezik i komunikacija	Književnost i stvaralaštvo	Kultura i mediji
– razumije osnovne i većinu važnijih informacija u tekstu, ali složenije odnose među idejama uočava uz usmjeravanje – govori i piše uglavnom razumljivo i smisleno, ali tekst nije uvijek dovoljno precizan, povezan ili stilski ujednačen – iznosi stav i navodi argumente, no obrazlaganje je jednostavnije i nije uvijek dovoljno potkrijepljeno – primjenjuje temeljna pravopisna, gramatička i leksička pravila, ali čini pogreške koje uglavnom ne ometaju razumijevanje – prepoznaje osnovne vrste leksema ograničene uporabe, frazeme i posuđenice te se rječnicima služi uz upute – opisuje glavne činjenice o povijesnom razvoju hrvatskoga jezika, pisma i pravopisa, ali ih povezuje djelomično i uz pomoć – stečena znanja primjenjuje u uobičajenim situacijama, dok mu je za složenije zadatke potrebno usmjeravanje	– razumije temeljni smisao književnoga teksta i prepoznaje njegova važnija obilježja – opisuje temu, motive, likove, kompoziciju i osnovne stilske postupke, ali ih ne tumači uvijek dovoljno duboko – primjenjuje temeljno književnoteorijsko i književnopovijesno nazivlje uz povremene pogreške – interpretativne tvrdnje djelomično potkrjepljuje primjerima iz teksta – uspoređuje tekstove i povezuje ih s književnim razdobljem ili kontekstom na osnovnoj razini – zaključci su uglavnom točni, ali jednostavniji, djelomično obrazloženi i često nastaju uz potpitanja nastavnika – stvaralački rad ostvaruje osnovnu svrhu, ali je manje razrađen i originalan	– prepoznaje osnovnu svrhu, temu i poruku medijskoga ili kulturnoga teksta – razlikuje činjenice i stavove u jasnim primjerima, a pristranost i postupke uvjeravanja uočava uz pomoć – uspoređuje izvore prema osnovnim obilježjima, ali njihovu pouzdanost procjenjuje djelomično – povezuje sadržaj s poznatim društvenim ili kulturnim kontekstom i iznosi razumljiv, ali jednostavnije obrazložen stav – uglavnom odgovorno koristi izvore, uz povremene pogreške u njihovu navođenju – oblikuje jednostavniji medijski sadržaj i predstavlja ga uz određeno usmjeravanje

Razina usvojenosti: ZADOVOLJAVAJUĆA (2)

Hrvatski jezik i komunikacija	Književnost i stvaralaštvo	Kultura i mediji
– uz pomoć prepoznaje temu i osnovne informacije u tekstu, ali teško povezuje ideje i razlikuje bitno od nebitnoga – govori i piše jednostavno; tekst je djelomično povezan i sadržava više jezičnih i pravopisnih pogrešaka, ali se osnovna poruka može razumjeti – stav obrazlaže kratko i površno, uz jednostavne ili nepotpune argumente – temeljna jezična pravila primjenjuje nesigurno i uz znatnu pomoć nastavnika – prepoznaje samo osnovne primjere leksema ograničene uporabe, frazema i posuđenica te se rječnikom služi prema jasnim uputama – navodi pojedine činjenice iz povijesti hrvatskoga jezika i pisma, ali ih teško kronološki i uzročno-posljedično povezuje – znanje primjenjuje uglavnom u jednostavnim, uvežbanim zadacima i uz vođenje	– uz pomoć prepoznaje osnovni smisao teksta, temu i pojedina važna obilježja – književnoteorijske pojmove primjenjuje nesigurno, djelomično i uglavnom na jednostavnim primjerima – interpretacija je površna i pretežno se svodi na prepričavanje ili nabranje – tvrdnje rijetko potkrjepljuje primjerima iz teksta ili primjere odabire uz pomoć – teško uspoređuje tekstove i povezuje ih s književnopovijesnim kontekstom – zaključci su jednostavni, nepotpuni i zahtijevaju brojna potpitanja i usmjeravanje – stvaralački rad ostvaruje samo osnovne zahtjeve zadatka i pokazuje ograničenu samostalnost	– uz pomoć prepoznaje osnovnu temu, svrhu ili poruku medijskoga i kulturnoga teksta – teško razlikuje činjenice, stavove i postupke uvjeravanja bez dodatnih pitanja i primjera – pouzdanost izvora procjenjuje površno i prema samo jednom ili dvama očitim kriterijima – vlastiti stav iznosi kratko i slabo ga obrazlaže – sadržaj povezuje samo s neposrednim i poznatim primjerima iz svakodnevnoga života – izvore koristi i navodi uz jasne upute nastavnika – jednostavan medijski sadržaj oblikuje uz znatnu pomoć i prema zadanome modelu

Razina usvojenosti: NEZADOVOLJAVAJUĆA (1)

Hrvatski jezik i komunikacija	Književnost i stvaralaštvo	Kultura i mediji
– ni uz pomoć ne izdvaja osnovne informacije i ne pokazuje dostatno razumijevanje teksta – ne može oblikovati smislen i razumljiv govorni ili pisani tekst koji ostvaruje osnovnu komunikacijsku svrhu – ne iznosi utemeljen stav niti razlikuje argument od nepovezane tvrdnje – ne primjenjuje temeljna pravopisna, gramatička, leksička i stilska pravila ni u jednostavnim zadacima – ne prepoznaje osnovne pojave povezane s leksemima ograničene uporabe, frazeologijom i leksičkim posuđivanjem – ne poznaje temeljne činjenice o povijesnome razvoju hrvatskoga jezika, pisma i pravopisa – ne može primijeniti stečena znanja ni u jednostavnim i prethodno uvježbanim situacijama	– ne pokazuje razumijevanje osnovnoga smisla književnoga teksta ni uz pomoć – ne prepoznaje temeljne sastavnice i obilježja teksta ili ih navodi nepovezano i netočno – ne primjenjuje temeljno književnoteorijsko i književnopovijesno nazivlje – ne može potkrijepiti tvrdnju primjerom iz teksta niti oblikovati smislen interpretativni zaključak – ne povezuje književni tekst s pripadajućim kontekstom i ne uspoređuje tekstove ni prema osnovnim obilježjima – ne pokazuje dostatnu čitateljsku samostalnost niti ostvaruje osnovne zahtjeve stvaralačkoga zadatka	– ne prepoznaje osnovnu temu, svrhu i poruku medijskoga ili kulturnoga teksta – ne razlikuje činjenice od stavova ni u jednostavnim primjerima – ne može procijeniti vjerodostojnost izvora niti prepoznati očite postupke uvjeravanja ni uz pomoć – ne oblikuje smislen i obrazložen stav o medijskome ili kulturnome sadržaju – ne povezuje sadržaj s osnovnim društvenim i kulturnim kontekstom – ne služi se izvorima odgovorno niti može oblikovati osnovni medijski sadržaj prema zadanome modelu ni uz znatnu pomoć

Pisane provjere znanja i razumijevanja

Pisane provjere mogu sadržavati zadatke zatvorenoga i otvorenoga tipa te zadatke različitih kognitivnih razina: prepoznavanje i razumijevanje, primjenu, analizu, povezivanje i zaključivanje. Postotni pragovi služe pretvaranju ukupnoga broja bodova u ocjenu, uz mogućnost stručne prilagodbe prije provedbe provjere ovisno o složenosti zadataka. Učenici s pragovima moraju biti upoznati unaprijed.

Postotak ostvarenih bodova	Ocjena
90 – 100 %	5 – odličan
78 – 89 %	4 – vrlo dobar
64 – 77 %	3 – dobar
50 – 63 %	2 – dovoljan
0 – 49 %	1 – nedovoljan

Napomena o vrednovanju i zaključivanju ocjene. U skladu s predmetnim kurikulumom, vrednovanje se provodi različitim oblicima: usmenim i pisanim provjerama, zadacima otvorenoga i zatvorenoga tipa, govornim i razgovornim oblicima, praktičnim radovima, projektima, predstavljanjima i izvedbama te učeničkim mapama. Zaključna ocjena oblikuje se na temelju više različitih informacija o ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda i nije aritmetička sredina pojedinačnih ocjena. Sva tri elementa vrednovanja jednako su vrijedna pri određivanju zaključne ocjene.

Izvor: Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije u Republici Hrvatskoj, Narodne novine 10/2019, osobito ishodi SŠ HJ za 4. razred gimnazije i odjeljak Vrednovanje odgojno-obrazovnih ishoda.